

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni  
Judecător: L. Danilișin  
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți  
Judecători: S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz

dosarul nr. 2rac-137/18

## DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecătorii

Valeriu Doagă  
Svetlana Filincova  
Nina Vascan  
Victor Burduh  
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Mititiuc Victoria,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Marixandra” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Gospodăriei Țărănești „Bojenco Anatolie” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea Comercială „Marixandra” Societate cu Răspundere Limitată și a fost casată hotărârea Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni din 18 mai 2017, emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

### c o n s t a t ă :

La 12 august 2016 SC „Marixandra” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva GȚ „Bojenco Anatolie” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 15 decembrie 2014 a acordat GȚ „Bojenco Anatolie” servicii de transport în sumă de 82 500 de lei, fapt confirmat prin factura fiscală nr. JJ2377517 din 15 decembrie 2014, semnată de ambele părți și prin procesul-verbal de predare-primire a serviciilor de transport din 15 decembrie 2014.

A susținut că până în prezent pârâtul nu a achitat integral datoria în mărime de 32 500 de lei, fiind înștiințat în prealabil despre necesitatea stingerii acesteia.

A menționat că la 5 aprilie 2016 a expediat pârâtului o reclamație în mod repetat, prin care a solicitat achitarea benevolă a datoriei, însă pârâtul nu și-a manifestat voința de restituire a mijloacelor financiare.

A remarcat că în rezultatul neonorării obligațiilor contractuale, pârâtul urmează să achite dobânda de întârziere în mărime de 8 093,80 de lei.

În drept, și-a întemeiat pretențiile în baza art. art. 512 - 514, 575, 585, 619, 980 - 985 Cod civil.

SC „Marixandra” SRL a solicitat încasarea de la GȚ „Bojenco Anatolie” în beneficiul său a datoriei în mărime de 32 500 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 8 093,80 de lei și a cheltuielilor de judecată ce țin de plata taxei de stat în mărime de 1 217,81 de lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Edineț, sediul Dondușeni din 18 mai 2017 a fost respinsă acțiunea, ca fiind tardivă.

S-a încasat din contul SC „Marixandra” SRL în beneficiul GȚ „Bojenco Anatolie” cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 de lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017 a fost admis apelul declarat de SC „Marixandra” SRL, a fost casată hotărârea Judecătoriai Edineț, sediul Dondușeni din 18 mai 2017 și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

S-a încasat de la GȚ „Bojenco Anatolie” în beneficiul SC „Marixandra” SRL datoria în sumă de 32 500 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 7 347,67 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 2 131 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

La 14 februarie 2018 GȚ „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Mititiuc Victoria a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei contestate cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a indicat că omiterea termenului de înaintare a pretențiilor duce la pierderea dreptului la acțiune și instanțele de judecată nu pot repune părțile în termenul de înaintare a pretențiilor.

A susținut că indiferent de motivele obiective sau subiective a omiterii, repunerea în termenul de înaintare a pretențiilor în materie de transport este inadmisibilă.

A invocat că luând în considerație faptul că instanța de apel a constatat că livrarea mărfii a avut loc la 15 decembrie 2014, a omis să aprecieze că reclamația SC „Marixandra” SRL a fost depusă tardiv, abia la 26 martie 2015.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz se atestă că Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 24 octombrie 2017 la 28 decembrie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 266335 (f. d. 128) și a fost recepționată de GȚ „Bojenco Anatolie” la 10 ianuarie 2018 (f. d. 131).

Astfel, recursul declarat la 14 februarie 2018 împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017, se consideră a fi depus în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 aprilie 2018, recursul declarat de către GȚ „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Mititiuc Victoria, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către GȚ „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Mititiuc Victoria, este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 1 decembrie 2014 SC „Marixandra” SRL a acordat GȚ „Bojenco Anatolie” servicii de transport în sumă de 37 500 de lei, fapt confirmat prin factura fiscală nr. JJ2377513 și actul de recepționare a serviciilor din 1 decembrie 2014, semnate de ambele părți (f. d. 49, 50).

Totodată, și la 15 decembrie 2014 SC „Marixandra” SRL a acordat GȚ „Bojenco Anatolie” servicii de transport în mărime de 45 000 de lei, fapt confirmat prin factura fiscală nr. JJ2377517 și actul de recepționare a serviciilor din 15 decembrie 2014, semnate de ambele părți (f. d. 11, 12).

Astfel, instanța de recurs a stabilit că SC „Marixandra” SRL a prestat GȚ „Bojenco Anatolie” servicii de transport în sumă totală de 82 500 de lei.

La fel, s-a mai constatat că la 18 septembrie 2015 GȚ „Bojenco Anatolie” a transferat în adresa SC „Marixandra” SRL suma de 50 000 de lei cu titlu de plată pentru servicii de transport (f. d. 53), și respectiv, datoria neachitată constituie 32 500 de lei.

Din actele cauzei se mai atestă faptul că, la 26 martie 2016 SC „Marixandra” SRL a adresat GȚ „Bojenco Anatolie” pretenție cu solicitarea achitării datoriei și a dobânzii de întârziere (f. d. 9), recepționată de către ultimul. Dat fiind că pârâtul nu a răspuns la pretenție, la 5 aprilie 2016 i-a fost expediată o pretenție repetată (f. d. 10).

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză și având ca obiect încasarea datoriei ce reiese din prestarea serviciilor de transport, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii acțiunii, ca fiind tardivă.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță a reținut că potrivit art. 1020 alin. (1) Cod civil, în cazul nerespectării obligațiilor contractuale, părțile sînt obligate să înainteze în prealabil o reclamație.

Astfel a constatat că în dreptul transporturilor faza judiciară este precedată de înaintarea reclamațiilor, care este obligatorie pentru părți, norma judiciară având un caracter imperativ, iar omiterea termenului de înaintare a pretenției duce la pierderea dreptului la acțiune.

Prima instanță a mai evidențiat că SC „Marixandra” SRL se poate adresa cu acțiune ce vizează încasarea sumei pentru transportarea mărfurilor către GȚ „Bojenco Anatolie” pentru transportarea mărfurilor într-un termen de un an, care începe să curgă peste 3 luni de la data încheierii contractului de transport, cu condiția că, în prealabil a înaintat o pretenție pârâtului, în termen de 21 zile din momentul în care încărcătura a fost pusă la dispoziția destinatarului.

A conchis că în speță livrarea mărfii s-a finalizat la 15 decembrie 2014, iar în raport cu termenii mai sus-indicați termenul de depunere a cererii de chemare în judecată a expirat la 15 martie 2016, însă acțiunea a fost depusă abia la 12 august 2016.

Judecând apelul declarat de către SC „Marixandra” SRL, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că potrivit art. 1021 Cod civil, termenul de prescripție în raporturile de transport este de un an. În cazul intenției sau al culpei grave, termenul de prescripție este de 3 ani. Curgerea termenului de prescripție începe: a) în caz de pierdere parțială, de deteriorare a încărcăturii sau de încălcare a termenului de transportare – din ziua predării încărcăturii către destinatar; b) în cazul distrugerii sau pierderii totale – în a 30-a zi de la expirarea termenului de transportare, iar dacă acest termen nu este stabilit de părți sau de lege – în cea de-a 60-a zi din ziua preluării încărcăturii de către cărauș; c) în toate celelalte cazuri – în ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

Instanța de apel a remarcat că întrucât în speță părțile au confirmat că nu au încheiat un contract de transport în formă scrisă, termenul de prescripție va începe să curgă după expirarea a 3 luni – 15 martie 2015, începând de la semnarea ultimului act de recepționare a lucrărilor – 15 decembrie 2014. Astfel termenul de prescripție urma să expire la 15 martie 2016.

Conform art. 277 alin. (1) lit. b) Cod civil, cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria. Iar potrivit alin. (2) din același articol, după întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs până la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extintivă.

Prin urmare, instanța de apel a reiterat că efectuând la 18 septembrie 2015 transferul în contul SC „Marixandra” SRL în sumă de 50 000 de lei, GȚ „Bojenco Anatolie” a efectuat acțiuni de recunoaștere a datoriei prestate conform facturilor fiscale din 1 decembrie 2014 și din 15 decembrie 2014, ceea ce potrivit art. 277 alin. (1) Cod civil atestă că cursul prescripției extinctive a fost întrerupt și a început a curge un nou termen.

Curtea de Apel Bălți a concluzionat că din 19 septembrie 2015 a început cursul unui nou termen de prescripție, care urma a se încheia la 18 septembrie 2016. Acțiunea civilă privind recuperarea datoriei a fost depusă de SC „Marixandra” SRL la 12 august 2016, prin urmare, în interiorul termenului de prescripție.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

Conform art. 1020 alin. (1) Cod civil, în cazul nerespectării obligațiilor contractuale, părțile sînt obligate să înainteze în prealabil o reclamație.

Astfel, instanța de recurs reține că, în dreptul transporturilor faza judiciară este precedată de înaintarea reclamațiilor, care este obligatorie pentru părți, norma judiciară avînd un caracter imperativ. Deci, omiterea termenului de înaintare a pretenției duce la pierderea dreptului la acțiune.

Este important a menționa că termenul de prescripție a dreptului la acțiune, în litigiile izvorâte din transport, începe să curgă doar după expirarea termenului de înaintare a pretenției sau după respingerea ei.

Potrivit art. 268 lit. d) Cod civil, litigiile ce izvorăsc din contractul de transport se prescriu în termen de 6 luni.

Reieșind din prevederile art. 1021 alin. (1), (2) din Codul civil, termenul de prescripție în raporturile de transport este de un an, iar în cazul intenției sau culpei grave, termenul de prescripție este de 3 ani. Curgerea termenului de prescripție începe: a) în caz de pierdere parțială, de deteriorare a încărcăturii sau de încălcare a termenului de transportare – din ziua predării încărcăturii către destinatar; b) în cazul distrugerii sau pierderii totale – în a 30-a zi de la expirarea termenului de transportare, iar dacă acest termen nu este stabilit de părți sau de lege – în cea de-a 60-a zi din ziua preluării încărcăturii de către cărauș; c) în toate celelalte cazuri – în ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

Prin urmare, se constată că prezentul articol stabilește două termene în interiorul căruia reclamantul poate depune acțiune în judecată. Primul termen de prescripție extinctivă este stabilit la un an. Termenul dat se aplică atât în acțiunile căraușului către expeditor sau destinatar, cât și în cazul acțiunilor acestora din urmă către transportator. Al doilea termen este de 3 ani, și se aplică ori de cîte ori căraușului îi este imputabilă neexecutarea obligațiilor contractuale din intenție sau culpă gravă.

Totodată, în transportul internațional al mărfurilor cu vehicule se aplică Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (CMR, Geneva, 1956). Potrivit art. 32 al acesteia, acțiunile ce derivă din transporturile supuse acestei convenții se prescriu în termen de un an, cu excepția dolului sau culpei pentru care termenul este de 5 ani. Reclamațiile pentru pierderi sau avarii pot fi făcute în decurs de 7 zile cu excepția duminicilor și sărbătorilor legale de la data eliberării mărfii, iar în cazul depășirii termenului de livrare în termen de 21 zile.

Din cele relatate rezultă că prevederile art. 1021 alin. (1) Cod civil ce vizează termenul de înaintare a acțiunilor, cu excepția intenției sau a culpei grave, coincide cu termenul stipulat în art. 32 din Convenția menționată (CMR) și este un an.

Coroborând prevederile legale citate supra, instanța de recurs conchide că dacă nu se invocă intenția sau culpa gravă, atunci în raporturile de transport auto a mărfurilor se va aplica o prescripție de 1 an.

Iar, în cazul invocării unei altei pretenții decât pierderea parțială sau totală a mărfii sau încălcarea termenului de transportare, termenul de prescripție de un an va începe să curgă din ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

În speță, instanța de recurs reține faptul că, între părți nu a fost încheiat un contract de prestare a serviciilor de transporturi propriu-zis în formă scrisă, însă reclamantul a prestat pârâtului servicii de transport, fapt ce se confirmă prin facturile fiscale nr. JJ2377513, JJ2377517 anexate la materialele cauzei (f. d. 12, 50).

Așadar, în ipoteza în care au avut loc raporturi de prestări servicii de transport între reclamant și pârât în mod indubitabil urmează a fi aplicate prevederile normelor ce reglementează transportul de bunuri, chiar și în lipsa unui contract încheiat în formă scrisă.

După cum se constată la caz, serviciile de livrare a mărfii de către SC „Marixandra” SRL s-au finalizat la data de 15 decembrie 2014.

Respectiv, transportatorul auto de mărfuri SC „Marixandra” SRL era în drept să se adreseze către clientul GȚ „Bojenco Anatolie” cu acțiune ce vizează încasarea sumei pentru transportarea mărfurilor într-un termen de un an.

În speță, urmează a fi remarcat că termenul de un an începe să curgă peste 3 luni de la data încheierii contractului ori de la momentul finalizării prestării serviciilor de transport, adică a început să curgă termenul de un an la data de 15 martie 2015 și a expirat la 15 martie 2016.

Însă, SC „Marixandra” SRL a depus cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei rezultate din prestarea serviciilor de transport abia la 12 august 2016, cu încălcarea termenului special de prescripție prevăzut pentru această categorie de litigii.

Mai mult că, SC „Marixandra” SRL a înaintat în adresa GȚ „Bojenco Anatolie” reclamația nr. 26/17 cu solicitarea de a executa obligația de achitare a costul serviciilor de transport prestate la data de 26 martie 2016 (f. d. 9), cu depășirea vădită a termenului de 21 de zile de expediere a reclamației prevăzut de art. 1020 Cod civil.

Instanța de recurs reiterează că omiterea termenului de înaintare a pretenției conduce la pierderea dreptului la acțiune, iar instanța de judecată nu poate repune părțile în termenul de înaintare a pretenției. Repunerea în termenul de înaintare a pretenției, indiferent de motivele omiterii obiective sau subiective este inadmisibilă.

La cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme complinește că, probatoriu administrat la dosar atestă incontestabil încălcarea de către SC „Marixandra” SRL a termenului de înaintare a reclamației GȚ „Bojenco Anatolie”, cât și a termenului de depunere a cererii de chemare în judecată.

Astfel, este neîntemeiată constatarea instanței de apel potrivit căreia la caz sunt aplicabile prevederile art. 277 alin. (1) lit. b) Cod civil, or cursul prescripției extinctive nu a fost întrerupt.

Așa fiind, față de considerentele expuse și în raport cu dispozițiile citate, se reține drept corectă mențiunea primei instanțe cu privire la tardivitatea adresării SC „Marixandra” SRL în instanța de judecată cu acțiune către GȚ „Bojenco Anatolie” cu privire la încasarea sumei pentru prestarea serviciilor de transportare a mărfurilor.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când instanța de fond în mod temeinic și legal a respins acțiunea ca fiind tardivă.

Pentru observațiile arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către GȚ „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Mititiuc Victoria urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

#### d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Mititiuc Victoria.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 18 mai 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Marixandra” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Gospodăriei Țărănești „Bojenco Anatolie” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva